

производње под контролом државе што би довело до ликвидирања слободне утакмице, приватног егоизма и привредног руковођења које би се руководило само општим интересима.

Немачка је добила фашизам у облику националсоцијализма који је имао да задовољи немачку амбицију за стварањем снажне државе коју није остварила ни Немачка царевина од 1871. а ни Вајмарска Република од 1919. Уз идеал јаке германске државе, немачком нацизму је ишла на руку и тешка економска криза у земљи, нарочито после Првог светског рата коју буржоазија није успела да реши. Поражени и осрамоћени у рату, Немци су још имали да подносе и тешку економску кризу и незапосленост која је срушила њихове снове о држави какву су прижељкивали.

Из такве атмосфере разочарења, изневерених амбиција и срушених снова је израстао немачки нацизам на челу са Хитлером. Хитлер је имао ту мегаломанску амбицију да хипнотише Немце, да им поврати самопоуздање да су виша (германска) раса која има право на већи и бољи животни простор. Ослоњен на разочарану и неспособну буржоазију, Хитлер прави програм за Немце који излаже у свом фамозном *Mein Kampf*-у да би иза тога почео да ствара своју Националсоцијалистичку партију, јуришне (SA-Sturmabteilung) и заштитне одреде (SS-Schutzstaffeln) са којима организује неуспешни преврат, тзв. „Минхенски пуч“. У његовом походу ка власти није успео да га заустави ни легендарни председник Хинденбург који је на крају пре био склон да приђе фашистима него комунистима и социјалистима. Пошто након избора 1932. владу нису могли да саставе конзервативци, Хинденбург је између два зла мислио да је изабрао оно мање када је мандат дао фашистима и Хитлеру, који је, лакше него што се надао, постао канцелар, 30. јануара 1933. Пошто је тежиште власти по нацистима требало да се усредсреди код канцелара, то је након смрти Хинденбурга 1934. председничка власт и власт канцелара уједињена у Хитлеровој личности. Од тада Хитлер неометано почиње да спроводи свој режим личне власти изграђен на идеји расне чистоте и супериорности Немаца, на антисемитизму, антикомунизму, потпуној послушности грађана према власти Вође, његовој Националсоцијалистичкој партији која је била једина призната, а све друге забрањене.

Шпанија је, по узору на Немачку, кренула путем фашизма и фашистичке диктатуре коју је завео и спровео генерал Франко 1938. ослањајући се на